

Diefstal

Diefstal

Koos Flamand

Schrijver: Koos Flamand
Coverontwerp: Koos Flamand
ISBN: 9789464187588
© Koos Flamand

Proloog

Zomer 2014 Leiden Zoeterwoudsesingel

‘Kom binnen.’ Zij stond voor het raam van haar villa en keek zo over de Singel naar het Plantsoen, het historisch stadspark van Leiden. Na een regenachtig voorjaar met vele grijze dagen voelde de zomer met blauwe luchten in combinatie met aangename warme temperaturen als een verademing. Men vergat nu snel de slechte start van het het voorjaar. In het park zaten mensen in het gras of op een bankje en aten hun broodje op, keken regelmatig op hun horloge of telefoontje zodat ze niet te laat terug op hun werk kwamen. Mensen die vrij waren, dat zag je aan hun zomerse kleding, lagen op het gras en staarden naar de hemel. Kinderen keken naar de Singel, waar kwakende eenden om aandacht vroegen. Zij had een glas water in haar rechterhand, nam een slokje en controleerde of er geen stof op de vensterbank lag en of er genoeg water in de vaas met tulpen zat, er was niets op aan te merken. Zij bekeek de tulpen, zette haar glas neer en haalde een stengel eruit en rukte vier blaadjes los en schoof het weer terug in de vaas. Zij was getrouwd en woonde nu al vijftien jaar in een villa op de Zoeterwoudsesingel, één van de mooiste straten in Leiden, waar ook veel herenhuizen stonden.

De deur werd geopend en Anita, haar hulp in de huishouding kwam naar binnen. Zij had Anita vijf jaar geleden aangenomen. Zij draaide zich van het raam om en keek Anita recht in haar ogen, dat deed zij niet alleen bij haar, maar bij al haar medewerkers. Diegene die verlegen waren en naar de vloer of het plafond staarden, kregen het bevel haar aan te kijken. Zij wist van zichzelf wel dat ze geen gemakkelijke bazin was en deelde regelmatig bij verschillende onderdanige medewerkers *reprimandes* uit, daar genoot zij van. ‘Zeg het maar?’ Anita was slank en mooi, droeg haar donkere lange haren in een staart en had onder haar bruine wenkbrauwen donkerbruine ogen. Zij had wel eens gemerkt dat haar man regelmatig naar Anita keek als zij met haar werkzaamheden bezig was.

‘Uw afspraak van twaalf uur is gearriveerd mevrouw.’ Anita hoorde ook bij het rijtje thuis van verlegen mensen en stond daar met de handen op haar rug. Haar ogen bewogen onzeker en met vlagen keek ze haar bazin aan.

‘Breng hem maar naar mijn kantoor boven Anita en bied hem iets te drinken aan en zorg dat er glazen en een kan met koud water met ijsklontjes erin klaar staan.’

‘Goed mevrouw,’ deed twee stappen achteruit, draaide zich om en liep richting deur.

‘O ja Anita.’ Anita hield direct in, draaide zich om en deed de handen weer op haar rug.

‘Ja mevrouw.’

‘De tulpen vallen uit, wil je vanmiddag even alle bloemen in de huiskamer en op mijn kantoor verversen?’

‘Ja mevrouw.’ Anita knikte.

‘Je weet Anita, dit moet je zelf ook zien natuurlijk, deze blaadjes lagen op de grond.’ Zij opende haar hand en toonde haar de losgetrokken tulpenblaadjes.

‘Goed mevrouw, het spijt me, ik zal de volgende keer beter opletten.’ Anita kleurde lichtelijk, wachtte op een reactie van haar bazin, die niets zei, alleen een korte knik naar de deur. Anita draaide zich om en wist dat de ogen van haar bazin in haar rug staken.

Zij hoorde gestommel op de trap naar boven. Laat het bezoek maar even wachten boven op haar kantoor, dat werkt psychologisch. Die persoon bekeek dan zittend op een stoel voor haar bureau met een iets verhoogde hartslag en bloeddruk haar kantoor. Het liefst de mappen open sloeg die op haar bureau lagen en het gevoel kreeg dat je met de inhoud naar de pers kon, dan even opstond en uit het raam naar buiten staarde of een schilderij bekeek en slenterend naar de houten krakende vloer luisterde. Alleen als het wachten te lang duurde werd het bezoek nerveuzer en keek om de haverklap op haar of zijn horloge, staarde naar de deur en merkte dat de afgesproken tijd overschreden was.

Zij stapte haar kantoor binnen en zag dat daar een man zat van midden zestig, die direct opstond, liep naar hem toe en gaf hem een stevige hand en stelde zich voor. De man boog licht en stelde zich

ook voor. Hij was slank, had een volle bos grijs haar, een smal gezicht en met zelfverzekerde blauwe ogen keek hij haar vragend aan van, *wat doe ik hier*. Zijn lichtblauwe kostuum was van een goede snit, met daaronder een kraakhelder wit overhemd met een blauwe stropdas en donkerblauwe goed gepoetste schoenen. Daar stond een heer, ondanks de hitte strak in het pak.

De zon verlichtte het kantoor en liet alle voorwerpen wat een beetje kleur had herleven, de tulpen op de vensterbank stonden, ondanks dat Anita ze niet had ververst, mooi in bloei.

‘Ga zitten Jan, als ik u mag tutoyeren?’ Hij knikte een twijfelende ja en wachtte tot zij plaats nam achter het bureau, nam toen zelf plaats, deed de vingertoppen tegen elkaar met zijn ellebogen op de leuning, een assertief gebaar. Jan had zelfvertrouwen en keek haar met zijn hoofd iets schuin aan.

‘Ik heb uw vader goed gekend, Jan.’

‘Oké. Waar kende u hem dan van mevrouw?’ Hij tutoyeerde haar niet.

‘Goed gekend, goed gekend. Wanneer ken je iemand echt goed, Jan?’ Zij schudde wat licht met haar hoofd.

‘Zeg maar ik heb hem gekend.’ Jan was net als zij gewend om gesprekken te voeren, dat zag je aan zijn houding en op de manier waarop hij haar aankeek. Hij was een zakenman, zij was een zakenvrouw en meden elkaars ogen niet. Jan week ineens de zijne af en wierp een blik naar buiten achter haar, hij dacht na. Zij stond op, pakte de kan met water die op de hoek van haar ruime moderne bureau stond en keek de bezoeker aan.

‘Heeft Anita u geen drinken aangeboden?’

‘Jazeker, koffie, thee of een frisdrank, maar ik hoef niets, dank u wel.’

‘Water?’

‘Nee dank u wel.’ Zij liet het zo, nam een glas van het dienblad en schonk voor zichzelf een glaasje water in dat direct besloeg en nam weer plaats op haar lederen bureaustoel. Jan volgde al haar bewegingen. logisch. Hij wist niet waarom zij hem hier had uitgenodigd. Zij rechte haar rug en leunde met de ellebogen op haar

bureau, vouwde haar handen en tikte met de wijsvingers tegen haar lippen en keek haar bezoeker aan.

‘Normaal voer ik gesprekken in mijn bedrijfspan op het Rapenburg hier in Leiden, daar doe ik zaken. Hier niet. Op dit kantoor voer ik hoofdzakelijk gesprekken voor mijn nevenfuncties, zoals lid zijn van raad van commissarissen en geef hier ook advies aan verschillende stichtingen, noem maar op en...’

‘Mevrouw, ik weet wat nevenfuncties zijn natuurlijk, dat hoeft u mij niet uit te leggen. Ik bezit ook een bedrijf.’ Jan gniffelde, rechtte zijn rug en keek lichtelijk geïrriteerd om zich heen.

‘Waar wilt u naar toe mevrouw?’ Hij wendde zijn ogen niet van haar af.

‘Hoe gaat het met u vader?’

‘Slecht, hij is drie jaar geleden overleden.’ Jan snoof opvallend hard.

‘Sorry, dat wist ik niet.’ Jan knikte licht.

‘Hoe gaat het met uw mo...?’

‘moeder?’ Jan die tot nu toe met zijn vingertoppen tegen elkaar zat, deed zijn handen op de leuning van de stoel en drukte zich iets op.

‘Mijn moeder heeft Alzheimer in vergevorderd stadium en speelt regelmatig met haar Barbie, die ze zelfs kust.’ Jan wierp fronsend een blik op zijn horloge.

‘Mevrouw, ik ben hier niet gekomen om over mijn familie te praten. Ik ben een zakenman en over een half uur heb ik een afspraak. Wij bezitten allebei een goedlopende bedrijf, maar niet in dezelfde branche.’ Hij stond met een ruk op, stak zijn hand naar haar uit.

‘Ik begrijp het Jan,’ zij negeerde zijn hand, ‘je hebt volkomen gelijk, zoals ik net zei, hier doen wij geen zaken, dat is ook niet mijn bedoeling, over een minuutje zijn we klaar.’ Hij wierp weer een blik op zijn polshorloge. Zij vond hem wel gedistingeerd en knap.

‘Minuutje dan,’ Jan nam weer rustig plaats en nu stond zij op, leunde met haar vingertoppen op het bureau en keek hem tien seconden zwijgzaam aan. Hij trok zijn wenkbrauwen iets op.

‘Dat jouw moeder haar Barbie helemaal kaal likt zal mij een worst wezen en in jou Jan als persoon, heb ik ook totaal geen interesse.’

Met een ruk stond hij op en keek haar aan. Twee personen die elkaar niet mochten en op gelijke hoogte met hun vingertoppen op het bureau leunend, elkaar vurig aankeken.

‘Ik wil je alleen iets zeggen over je vader Jan, wat ik allang tegen hem heb willen zeggen. Ik weet natuurlijk dat hij is overleden. Ik heb zijn rouwadvertentie ook in de krant zien staan en toen ik het las, heb ik erom gelachen en had spijt dat ik jouw pa niet eerder heb gesproken, dat was ik al jaren van plan.’ Jan’s ogen spotten vuur en balden zijn vuisten.

‘Wat mevrouwetje, had je tegen mijn vader willen zeggen?’

‘Dat hij een enorme klootzak was.’

Zomer 2014 Amsterdam Herengracht

*Gute Nacht, Freunde, es wird Zeit für mich zu gehen.
Was ich noch zu sagen hätte, dauert eine Zigarette
und ein letztes Glas im Stehn.*

Zong *Reinhard Mey* op de achtergrond uit de wekkerradio. Iedere dag om elf uur 's avonds hoorde je de begintune. Ik poetste mijn tanden bij de nieuwe wastafel in onze pas verbouwde badkamer. De radio hoorde je goed, alle deuren stonden wagenwijd open. Als ik *Reinhard Mey* hoorde wist ik dat mijn dag definitief was afgesloten, dan gingen we lekker slapen en we zagen het wel wat er morgen allemaal ging gebeuren.

Dit is Met het Oog op Morgen, met een overzicht van de actualiteiten van radio en tv, de krant van morgen, Den Haag vandaag en ontwikkelingen en achtergronden van het nieuws. Buiten is het twintig graden, binnen zit...

Wie er binnen in de studio zat hoorde ik even niet. Grijsje onze Main Coone had honger en maakte dat miauwend, bijna zingend aan ons duidelijk. In mijn gekleurde boxershorts stond ik voor de marmeren dubbele wasbak met een even brede spiegel met ingebouwde led verlichting. In de douchecabine was zelfs in de douchekop led verlichting ingebouwd. Douchen met blauw water, flauwekul natuurlijk. De verkoper van de badkamerwinkel had ons verteld met een brede glimlach, dat als we deze badkamer inrichting kochten, we deze feestelijke douchekop gratis erbij kregen.

‘Geef jij Grijsjeprijsje nog wat brokjes?’ vroeg Brenda wat slaperig vanuit de slaapkamer. Ik had mijn mond nog vol met schuimend tandpasta, spuugde het uit, spoelde mijn mond met water en zei.

‘Waarom hebben dieren net als wij geen vingers? Dan kunnen ze zelf het zakje open maken, zelf haren kammen, zelf een halsband omdoen met ledjes.’

‘Klets niet zo Freek, van jou verwacht ik wel een intelligenter antwoord.’ Ik opende het zakje en gaf Grijsje haar brokjes. Na dankbaar gemiauw ging ik in bed op het dekbed liggen en deed de wekkerradio uit. Het was een warme avond hier in Amsterdam. De voorramen stonden wagenwijd open. Dat deden we niet zo snel, we hielden zoveel mogelijk de uitlaatdampen buiten.

Brenda lag naakt onder het dekbed. Ik had geen zin om mijn Robert D. Kaplan te pakken en liet mijn bril op het nachtkastje liggen. Het warme weer sloopte je helemaal, dan voelde je wel dat je tweeënzestig was en meer last van de warmte kreeg. Klagen deed ik nooit, gewoon je werktempo verlagen. Brenda sliep, zij ademde regelmatig. Op mijn linkerelleboog steunde ik met de linkerhand onder mijn kin en bekeek Brenda’s egaal bruinverbrande schouders, die boven het dekbed uitstaken en gedeeltelijk op haar hoofdkussen lagen. Ze was mooi, bloedmooi, met modieus kort blond haar. Af en toe deed zij er kleurige strepen in alsof er ledlampjes in zaten die van kleur veranderden.

Brenda was een vijfenveertigjarige slanke vrouw van mijn lengte 1.90 m. Haar linkerborst was zichtbaar. Het bedlampje gaf een opvallende glans over haar egale huid. Ik bekeek haar, mijn linkerarm begon te tintelen, ik draaide op mijn rug deed de handen onder mijn hoofd en staarde naar het plafond. Er liep een jeukende zweetdruppel langs mijn slaap, veegde die met de binnenkant van mijn rechterelleboog weg. Ik was een gelukkig mens, mooie vrouw getrouwd, bezat vier winkels in muziekinstrumenten. Mijn eerste vestiging was hier in Amsterdam in de Kalverstraat. De tweede vestiging in Rotterdam op de Coolsingel. De derde vestiging was in Hilversum in de Kerkstaat en mijn laatste vestiging was in Leiden in de Haarlemmerstraat.

Ik gaapte, klikte het licht uit en hoopte maar dat ik snel sliep, dat lukte niet. Ik concentreerde me op de geluiden buiten. Je hoorde lachende mensen die genoten van het uitgaansleven in de stad, schurende flenzen van trams, iemand die ongeduldig claxonneerde. Mijn vermoeidheid kreeg toch de overhand en ik viel in slaap.

Ik hoorde een elektrische tandenborstel, schrok wakker, pakte mijn bril van het nachtkastje en staarde naar de wekkerradio, die ook

direct aanging en zag dat het zeven uur was en drukte de nieuwsberichten direct weer uit. Vaak was ik ruim voor de wekker wakker, maar bij zo'n zwoele nacht viel je haast niet in slaap en 's morgens werd je moeilijk wakker.

Brenda's dekbed lag open geslagen. Neuriënd en in de wasbak spuwend spoelde Brenda haar mond. De douchecabine werd open geschoven, direct daarna kletterde het water en zingend spoelde Brenda de warme nacht weg. Op mijn rug luisterde ik wat zij zong. Brenda zong altijd onder de douche, als zij kookte en als zij in de achtertuin bezig was. Het was *De Horizon* van *Nick en Simon*. Een hit van een maand geleden. Brenda onthield goed de tekst, die nu door het kletterende water gedeeltelijk onverstaanbaar werd.

Ik stapte uit bed, trok mijn dunne witte zomer ochtendjas en badslippers aan en liep rustig naar beneden om voor ons beiden een ontbijt klaar te maken. Ik zette koffie, dekte de tafel in de keuken, pakte twee bordjes en vier croissantjes, jam, kaas, roomboter, schonk twee glazen jus d' orange in en klaar. De Telegraaf lag op de mat, liep rustig de koppen lezend naar boven. Er waren nog veel onduidelijkheden over het neergestorte vliegtuig van Malaysia Airlines, MH17. Een artikel over de uitbreiding van de ebola-epidemie in West-Afrika. Ik las alleen de koppen van het nieuws.

Brenda stond naakt voor de spiegel in de slaapkamer en maakte zich op. Ik genoot van haar ongekende schoonheid. Haar egale slanke bruinverbrande lichaam wekte een erectie bij me op. Ik gooide de Telegraaf op het bed, liep zachtjes naar haar toe en kuste haar rechterschouder die heerlijk naar de frisse geur van lavendel rook.

‘Niet verder gaan Freek, we moeten allebei naar ons werk.’ Soepel draaide ze zich om gaf me glimlachend en knipogend een kus op mijn voorhoofd, liep naar haar kledingkast en trok als medewerkster bij de incheckbalie van KLM haar blauwe mantelpakje aan. Lachend gaf ik haar speels een licht tikje op haar rechterbil, pakte de krant en ging weer koppend lezend naar beneden. En vroeg me af waarom ik eigenlijk net naar boven ging? Beneden zette ik de radio aan die standaard op een jazz zender stond afgesteld en luisterde naar de

heerlijke jazzgitaar klanken van *Kenny Burrel*. Het was heerlijke muziek voordat deze warme zomerdag begon.

We genoten van het ontbijt en ik zag dat Brenda wat wilde zeggen maar eerst haar mond leeg at. Grijsje snakte naar een hapje en volgde al mijn bewegingen.

‘Waar ga jij vandaag naar toe schat?’ Nu zat mijn mond vol. Zij wachtte rustig af.

‘Kalverstraat, Aziz wilde vrij vandaag. Ik heb vandaag geen afspraken met leveranciers, de voorraden zijn in alle vestigingen deze week op peil. Wel heeft Aziz om tien uur voor mij een afspraak gepland met een klant die door mij persoonlijk geholpen wil worden voor een Zimmermann vleugel.’

‘Mooi, goed bezig, na mijn werk haal ik wel boodschappen voor vanavond.’

‘Nee, dat doe ik wel schat.’ Lenig stond ze op nam het laatste slokje jus d' orange, gaf me een kus op mijn voorhoofd, haalde haar tas uit de woonkamer en gaf me nu een kus op me lippen.

‘Tot vanavond schat,’ pakte de keycard van haar zwarte Renault Clio uit de fruitschaal en liet de heerlijke zoete geur van Roberto Cavalli na.

Ik keek naar de keukenklok en zag dat het kwart voor acht was. Brenda claxonnerde nog, nutteloos zwaaide ik in de lucht. Vanuit de keuken zagen we elkaar toch niet. Ik deed alles in de vaatwasser en holde naar boven, sprong snel onder de douche, poetste daarna mijn tanden elektrisch. Twee hele lange minuten later onderbrak de timer eindelijk het motortje, hè hè, trok mijn lichtgrijze boxershort aan en bekeek mezelf voor de spiegel. Men vond dat ik op *Hans Liberg* de cabaretier leek. Vooral toen ik mijn wilde haren verloor. Hans Liberg en ik hadden veel van elkaar gemeen, natuurlijk onze kale glimmende hoofd en daar begon het mee. Het viel mensen op dat er een gelijkenis te bespeuren viel, dat kwam ook doordat ik dezelfde creatieve kledingstijl van Hans Liberg had, met zijn wijde witte broeken en witte jasjes, maar wij hadden meer gemeen. Hans Liberg was een musicoloog, cabaretier, die verscheidene muziekinstrumenten bespeelde, zoals piano, gitaar, banjo, trompet, contrabas, drumde er af en toe op los. Enzovoort, enzovoort. Die

gave had ik dus ook. Dat was het voordeel dat je zakenman was in muziekinstrumenten. Voldoende gelegenheid om het te leren.

In de vier winkels verkochten we niet hetzelfde pakket. In de Kalverstraat hadden we een ruime sortering piano's, vleugels, zoals Steinway & Sons. Verder een ruime collectie orgels, klassieke orgels, zoals Hammond, keyboards en veel accessoires. In Hilversum waren we gespecialiseerd in akoestisch en elektrische gitaren, bekende merken zoals Fender en Alhambra, maar verkochten ook PA- apparatuur.

Ik liep naar de slaapkamer en rook de warme heerlijke ochtendgeur die binnen stroomde. Ik zoog de geur diep in mijn longen en trok een crèmekleurige wijd zittende zomerpak aan met een spierwit overhemd en bruin gevlochten instappers. Stropdassen droeg ik niet meer. Ik had een hele collectie brillen en vandaag koos ik voor een bruine Anne Et Valentin bril geheel van kunststof met ronde glazen.

In Rotterdam was mijn specialisatie drumstellen, zowel akoestisch en de digitale uitvoering. Ludwig, Pearl, Yamaha, Roland noem ze maar op. In Leiden verkochten we strijk en blaasinstrumenten, van een Hohner mondharmonika naar een Staqq altsaxofoon, een King sousafoon of een dure Yanagisawa saxofoon. In strijkinstrumenten waren we in Leiden erg sterk, van een Stradivarius viool naar een Simon Jozsef viool of cello tot een Vasile Gliga contrabas en nog veel meer soorten en merken in verschillende prijsklassen.

Ik liep naar beneden, het was ondertussen acht uur. Iedere morgen speelde ik na het ontbijt en douchen een stief kwartiertje op mijn vleugel in de achterkamer. Het warme rustgevende geluid ontspande mij en maakten de vingers na een nachtrust weer lekker soepel. 's Avonds na het eten pakte ik af en toe een akoestische gitaar en speelde wat op dat moment bij mij opkwam. Als ik overdag thuis was, pakte ik regelmatig mijn Fender Stratocaster, met dit type instrument speelde *Hank B. Marvin* van *The Shadows* in de jaren zestig geweldige hits, dan speelde ik hun romantische *Sleepwalk*, *Wonderful Land*, of *Theme For Young Lovers*.

Het akoestische drumstel dat op mijn werkkamer staat, gebruik ik meer als ik me moet ontladen na een zware dag of een dag met

tegenslagen, of die dag teveel met azijnpissers gesproken had, dan speelde ik onder andere *Little B* van *The Shadows* of een eigen compositie.

Ik schoof de pianokruk onder mijn gat en opende voorzichtig de klavierdeksel van mijn wit hoogglanzende Steinway & Sons en speelde *Misty* van *Erroll Garner*. Hij was een jazzpianist die geen noot las, *autodidact* was en alles op zijn gehoor speelde, geweldig. Tijdens het pianospel keek ik naar de voor en achterkamer en genoot van het interieur.

Brenda en ik woonden in een Amsterdamse grachtenhuis op de Herengracht, wat ik in 1985 had gekocht, niet ver van de Gouden Bocht vandaan. Het was een rijksmonument, bouwjaar 1624 met oorspronkelijk een trapgevel. In 1810 bouwde men dat om naar een zogenaamde gekuifde klokgevel. Het huis had twee verdiepingen. Iedere verdieping had drie ramen. Daarboven was ook nog een zolder met maar één raam. De buitendeur was rechts van het pand met twee hoge ramen links. En had een lage stoep met drie treden. Net als bij zoveel grachtenpanden was er ook een trappetje aan de voorzijde naar de kelder, waar je zo lekker door de lage entree je kale kop aan stootte. De voordeur was gesneden en donkergroen van kleur. Het deurkozijn was wit met een gebogen deurkalf en een rijk gesneden bovenlicht. Links van de deur hing een grote groene antieke buitenlantaarn.

Ons huis hadden we geheel Grieks ingericht met veel wit en blauw met zware meubels. Zowel in de voor en achterkamer stonden dressoirs van wit natuursteen, op het dressoir in de achterkamer stond nog een brede hoge witte spiegel. Tussen de schuifdeuren in het midden van de kamer stonden twee witte zuilen. In de ruime voorkamer stonden twee lange wit gestoffeerde banken met losse blauwe kussentjes erop. Daartussen op een lichtgrijs kleed met Griekse blauwe motieven stond een marmeren, op vier korte staande pilaren en aan de zijkanten bewerkte salontafel. De eettafel in de achterkamer was een grotere uitvoering van de salontafel met hetzelfde lichtgrijze kleed eronder. De acht stoelen eromheen waren ook wit met lichtgrijze kussentjes erop. In beide kamers stonden twee witte schouwen met amulet potten ervoor. Alles werd

aangevuld met veel accessoires zoals in de hoeken op zuilen geplaatste witte torsen, van een man en vrouw. Veel wandornamenten, o.a. bustes van Diana en Hermes. In alle kamers waren veel blauwe accessoires die het kleurevenwicht bewaarde. Alle meubels had ik uit Griekenland geïmporteerd. De oorspronkelijke houten vloer kon al het zware meubilair niet dragen, daarom liet ik in de voor en achterkamer een betonnen vloer storten met marmeren tegels. In de slaapkamers op de eerste etage en mijn werkkamer op de tweede stonden vanwege het gewicht lichtere soorten Grieks meubilair. In de voor en achterkamer hingen in de hoeken valse witte gordijnen met lichtblauwe en rode verwerkte motieven. Voor de ramen in het hele huis lichte rolgordijnen.

Mijn vleugel stond voor de open terrasdeuren met daarachter een prachtig uitzicht op mijn lange tuin met veel rozenstruiken, coniferen en in het midden een grote fontein, dat een meisje met kruik uitbeelde.

Ik speelde *Yesterday* van *The Beatles*. De binnenvallende zon verlichtte de marmeren vloer. Brenda en ik hielden van Griekenland. Twee keer per jaar vlogen we samen daar naar toe. Als ik een cd opzet met rebetika muziek op een bouzouki dan dacht ik aan dat warme land. Brenda en ik waren nogal romantisch, dan luisterden we graag met een glaasje wijn naar deze muziek in onze Griekse huiskamer. Als ik een cd van *Aphrodite Child* opzette met *Rain and Tears of Spring, Summer, Winter and Fall* en natuurlijk *It's Five O'Clock* dan ging ik uit mijn dak. Zelf zong ik en begeleidde mezelf deze nummers op mijn vleugel, gitaar of keyboard. Met het laatste instrument bracht ik natuurlijk het ruimtelijke effect wat *Vangelis* altijd speelde meer ten gehore.

Ik stopte met *Yesterday*, keek op mijn horloge en zag dat het kwart voor negen was. Sloot de klavierdeksel, controleerde het hele huis of alle ramen gesloten waren en in de keuken de elektrische apparaten. Uit de kamerkast pakte ik mijn schoudertas en mijn huissleutels uit de fruitschaal, alles lag daarin, behalve fruit. Van de kapstok in de wit marmeren hal pakte ik mijn paraplu, mijn witte panamahoed en zette hem op. Bewonderde Poseidon links en rechts Aphrodite, opende de voordeur en snoof de heerlijke warme ochtendgeur, met

een snuffje autodampen op. Sloot de voordeur, bekeek de Herengracht in zijn breedte en naar het Huis met de Kolommen aan de overkant van de gracht, de ambtswoning van onze burgemeester Eberhard Straatman. Deze vriendelijke sociale burgervader kwam net naar buiten, kuste zijn vrouw en kinderen. Zijn chauffeur hield de rechter achterportier van zijn dienstwagen een Audi A 8 open, hij deed zijn jasje uit en voordat hij instapte, begroette hij zijn chauffeur, zag over de Audi heen dat ik daar aan de overkant stond en we zwaaiden naar elkaar.

Buurman Korenhaven die vroeger een hoge belastingambtenaar was kwam ook naar buiten en ik begroette hem. Hij was een beleefde gepensioneerde vrijgezel, die je kon uittekenen in een saai grijs pak met een lichtblauwe overhemd, rode vlinderstrik en zwarte schoenen. Buiten deed hij zijn grijze hoed op en haalde iedere morgen zijn krantje in het centrum. Hij deed beleefd zijn hoed af en ik groette hem lichtbuigend terug. Langs de gracht stond mijn geparkeerde oldtimer, een witte Citroën DS uit 1967 die onder de duivenstront zat. De zon was krachtig, liet de auto maar waar hij stond en liep naar de Kalverstraat. Als ik mappen bij me had, dan pakte ik de auto wel en parkeerde die in de parkeergarage Kalvertoren aan de Singel.

Het was druk op de Herengracht, veel haastig bellende kantoormedewerkers die wisselend over de stoep en straat liepen. Een enkele toerist bekeek de gevels. Of je nu naar je werk ging of je was een toerist, de warme zon in combinatie met de strakke blauwe lucht, overheersten bij alles wat je deed en bepaalde de sfeer van dat moment.

Via de Oude Spiegelstraat, Raamsteeg, Rosemarijnsteeg, Sint Luciensteeg kwam ik in de Kalverstraat. Je zag dat het personeel van de souvenirwinkels behoorlijk wat molentjes met nutteloze rotzooi en rekken met T-shirts in diverse kleuren waar *I love Amsterdam* op gedrukt stond naar buiten rolden. Met veel herrie schrobde de poetsmachine van de stadsreiniging de straten schoon, je rook de geur van water op het warme asfalt. De grote ketens openden hun deuren, de mannen en vrouwen van de beveiliging namen hun plek in voor de ingang en lieten de deuren vanwege het

heerlijke weer open. Het was dinsdag vandaag en op dit tijdstip best wel druk. Uit de koffiecorners geurden vers gezette koffie en croissants. Bij verschillende shops dreunden de bassen van geluidinstallaties die nogal overdreven hard aanstonden. Alle winkeliers waren hard aan het werk om de potentiële klant naar hun zin te maken.

Ik kwam bij mijn winkel, groette een paar bekende voorbijgangers, opende de deur, sloot hem direct weer en zette direct het alarm af, snoof de geur van de instrumenten op en legde mijn hoed en schoudertas onder de toonbank. Vorige week was ik hier voor het laatst en knikte goedkeurend hoe Aziz en zijn twee medewerkers Peter en Wim de winkel van meer dan 2000 m² het hier hadden achter gelaten.

Aziz was een trouwe stevig gebouwde vlotte Turkse medewerker van vijftig jaar met een dikke bos grijs haar, die al meer dan vijftien jaar hier in de Kalverstraat de leiding had. Toetsinstrumenten was zijn specialisme. Hij wist echt alles daarover, zelfs de jaartallen wanneer een merk was opgericht. Ik moedigde hem wel eens aan, waarom hij niet mee deed aan *Per Seconde Wijzer*. Ik wist zeker dat hij zeer hoog zou scoren. Hij schudde resoluut nee. Aziz was een bescheiden persoonlijkheid die daar niet om gaf. Voor Peter en Wim, studenten van het conservatorium hier in Amsterdam was hij een goede leermeester. In al die jaren bouwde hij een vaste klantenkring op. Zelf speelde hij jazz, klassiek, pop, rock, noem ze maar op. Sommige vaste klanten kwamen wel eens spontaan langs en vroegen Aziz of hij even een deuntje speelde op de vleugel, dat deed hij graag, zijn techniek was professioneel, dat kon ook niet anders. Hij speelde ook in een symfonieorkest als concertpianist.

Vorige maand kwam ik binnen en op dat moment speelde hij op een keyboard de uitvoering van *Oscar Peterson's, There Will Never Be Another You*, inclusief de ingebouwde drums begeleiding, jazzgitaar en bas. Na afloop applaudisseerden de aanwezige klanten. In iedere vestiging was de bedrijfsleider verantwoordelijk voor zijn eigen filiaal. Ik had geen hoofdkantoor met dure krachten. Thuis was mijn kantoor. Aziz was mijn vervangend directeur van alle vier de filialen, hij was ook op de hoogte van alle zaken.

Ik haalde het wisselgeld uit de kluis, telde het en deed het in de kassa. Het was kwart voor tien en opende de winkeldeur, draaide het bordje met open om, liet de deur open staan en stapte vast naar de Zimmermann piano voor de afspraak straks en speelde en zong *Trouble* van *Coldplay*. Geweldig nummer.

In mijn ooghoeken zag ik dat twee heren binnenkwamen, een oudere van rond de middelbare leeftijd en een jongere gok ik van rond de twintig met een grote tas van de Gamma in zijn hand die hij bij de deur neerzette. Langzaam keken ze om zich heen en liepen door de winkel en smoesden met elkaar en wezen naar de instrumenten. Ik speelde *Trouble* helemaal uit. De heren kwamen mijn richting op. De oudere man was groot en stevig met zwart lang glimmend haar tot op zijn schouders, droeg een wit overhemd die ver over zijn dikke buik van zijn blauwe spijkerbroek hing. De bovenste knoopjes waren los, waar plukken haar uitstaken en droeg hij crèmekleurige moccasins zonder sokken.

De jongen was een magere bleke slungel met een slangachtige tatoeage op zijn kale kop. Aan zijn uitgerekte slappe oorlellen keek je dwars door de piercing ringoorbellen heen. Zijn witte Nike Air Max vielen op door zijn magere benen. De slungel droeg een blauw T-shirt en een lichtblauwe korte broek. Zijn grijze ogen keken mij strak aan. Dit waren geen piano types, meer voor elektrische gitaren of drumstellen.

‘Goedemorgen, net als uw medewerker Aziz Demir speelt u voortreffelijk, mijn zoon en ik vinden het prachtig gewoon. De deur van uw winkel staat al voor de openingstijd uitnodigend open, had best tot tien uur willen wachten hoor, maar uw pianospel.’ De man glimlachte breed en deed zijn duim omhoog, anders dan zijn zoon keken zijn eveneens grijze ogen wel vriendelijk. Ik stond op.

‘Dank u wel voor de compliment. Waarmee kan ik u van dienst zijn heren?’

‘Een kennis van mij heeft om tien uur een persoonlijke afspraak met u gemaakt meneer Scherpenzeel voor deze Zimmermann piano vermoed ik?’ Ik knikte bevestigend. Met zijn rechter vinger drukte hij een toets in. Met een breed gebaar stak ik uitnodigend mijn hand

naar hem toe voor een handdruk. De man wuifde het weg. Verontwaardigd keek ik hem aan.

‘Als u wilt kunt u plaats nemen en test dit instrument uit.’ Ik gebaarde naar de pianokruk. Je zag dat hij het warm had en iedere keer een rood geblokte zakdoek uit zijn broekzak haalde en zijn gezicht depte.

‘Heeft geen enkele zin, ik kan geen noot lezen of spelen, mijn zoon trouwens ook niet. Trouwens ik heb helemaal geen verstand van piano's.’ Zijn zoon glimlachte licht. Bij aankoop van zo’n duur instrument was het toch normaal dat je elkaar eerst een hand gaf en aan elkaar voorstelde? Zoiets deed je niet in een supermarkt natuurlijk.

Zoontje lief liep bij ons vandaan en bekeek de dure vleugels, bij een Kawai vleugel opende hij de klavierdeksel, tingelde wat onzinnigs en sloot de deksel in mijn ogen best wel hard. Ik had dat liever niet, het waren dure instrumenten. Hij had ook niet gevraagd of het wel mocht. De oudere man zag dat ik daar oplette en knikte naar zijn zoon, dat hij weer bij hem moest komen. Tot nu toe vond ik dit verkoopgesprek maar niks. De oudere man merkte niet dat er een verfrommeld briefje uit zijn broekzak viel toen hij zijn rode zakdoek pakte. Ik wilde hem daarop attenderen, maar hij nam het woord.

‘Onze kennis is zelf verhinderd door een onverwachte zakenreis en heeft aan mij gevraagd of ik de Zimmermann wil kopen.’

‘Uitstekend, geen probleem meneer. Zal ik u even iets vertellen over dit instrument. Het is belangrijk dat het twee keer per jaar gestemd en geïntoneerd wordt om de volle rijke toon te behouden. Onderhoud van alle bewegende delen is een mu...’

‘Kunt u niet luisteren of zo meneer Scherpenzeel? Ik zit u nog geen minuut geleden te vertellen dat ik er absoluut er niets van af weet, komt u met een lulverhaal over onderhoud, dat zoekt mijn kennis zelf maar uit.’ Zijn vriendelijke ogen werden fel en keken dwars door mij heen als laserstralen.

‘Meneer, de klant is koning, zoals u wilt. Zullen we een bezorgdatum afspreken?’ Ik keek de man recht aan. Afwachten wat voor sneer ik nu kreeg.

‘Dat mag mijn kennis zelf regelen meneer Scherpenzeel. Hij belt u wel.’ Wat had hun bezoek dan voor zin? Zoonlief liep weer om de Kawai vleugel heen van dertienduizend euro en gleed met zijn vingers over het glanzende zwarte gevoelige lak heen. Hij wilde de pianoklep openen.

‘Wacht maar even ik zal de klep voor u open doen.’ Ik opende de pianoklep en zette hem op de klepstok. Zoonlief bekeek de binnenkant aandachtig en raakte de vleugel gelukkig niet meer aan.

‘Ik reserveer deze Zimmermann voor uw kennis meneer.’ Ik liep naar de toonbank en haalde een kaartje met *verkocht* op, hield ondertussen zoonlief bij de Kawai vleugel in de gaten. Vadertje lief observeerde zijn zoon. Af en toe keken ze elkaar een lange tijd aan met een korte blik naar mij gericht. Vlak onder de toonbank zat de alarmknop. Ik vertrouwde het niet meer, de sfeer was gespannen. Zonder dat ik het liet merken, dat ik hun niet vertrouwde, ook over die vage kennis van hun, schoof ik het kaartje in een plastic standaard en plaatste die op de vleugel. Buiten liep genoeg volk die ik graag naar binnen haalde. Al vroegen ze maar om een folder. Vaderlief knikte naar zijn zoon, die knikte terug, liep bij de Kawai vleugel weg en stapte slenterend naar de voordeur, sloot die en draaide het draaibordje om naar *gesloten*. Ik schrok ervan en wilde een sprintje naar de toonbank maken om de alarmknop in te drukken. Vaderlief pakte mij bij mijn bovenarm en hield me tegen. Het zweet brak mij aan alle kanten uit.

‘Zal ik niet indrukken meneer Scherpenzeel. Ik zal eerlijk zijn, wij tweeën zijn hier binnen vijf minuten weer weg. Van mijn kennis heb ik de opdracht gekregen om een boodschap bij u achter te laten. De boodschap bestaat uit letters en cijfers. Bij het lezen weet u direct wat er mee bedoeld wordt.’ De bullebak pakte mijn revers beet en trok mij naar zich toe, onze gezichten waren heel dicht bij elkaar. Ongewild in zijn persoonlijke ruimte. Ik rook zijn zoete aftershave.

‘Beste meneer Scherpenzeel, als ik u was zou ik de boodschap heel serieus nemen. Nu denkt u natuurlijk als deze beide heren weg zijn dan bel ik direct de politie. Volgens mijn kennis doet u na het lezen van zijn boodschap dat niet.’ Hij liet me los, verbouwereerd staaarde ik hem aan, hield mijn angst verborgen. Hij merkte dat en genoot

zichtbaar. Zoonlief stond schuin achter mij en gniffelde. Vanuit mijn ooghoeken keek ik naar buiten, iedereen liep gewoon door en genoten zichtbaar van het weer en de gezelligheid van de Kalverstraat. Men had nu geen belangstelling voor een piano. Men besefte niet dat tien meter verder in de winkel een mens door een paar criminelen werd bedreigd. Vader lief knikte naar zijn zoon en die haalde een mes uit zijn zak en klapte die in één beweging open. Gooide het *verkocht* kaartje van de Zimmermann af, sloot de klavierdeksel met veel geweld. Je hoorde de snaren trillen.

‘Zijn jullie helemaal besodemieterd, opdonderen en ik bel zeker wel de politie. Wie zijn jullie eigenlijk?’ schreeuwde ik. Vaderlief pakte mijn rechterarm beet en draaide die op mijn rug.

‘Au, godverdomme je kan hem wel breken man.’ Hij trok me bij de Zimmermann vleugel weg en draaide me om. Zoonlief kraste met zijn mes in de zwarte glanzende lak van deze dure vleugel. Ik zag niet wat hij deed, maar het krassende geluid deed pijn in mijn oren.

‘Nee, niet doen,’ schreeuwde ik. Vaderlief draaide mijn arm nog verder naar achteren. Ik sloot mijn ogen van de pijn. Zoonlief liep nu naar de Kawai van dertienduizend euro. Wat was daar de bedoeling van?

‘Je blijft met je pote...’ mijn arm werd door vaderlief nog een tandje verder gedraaid. Ik schreeuwde het uit. Voorbijgangers hoorden niets en passeerden mijn winkel zonder dat men een blik naar binnen wierp. Het zweet gutste van mijn voorhoofd. Zoonlief haalde zijn Gamma tas bij de deur weg en nam daar een grote bijl uit. Ik wist wat er ging gebeuren, wilde schreeuwen maar dat hielp niet. De dure Kawai moest het ontgelden. Hij hakte op en in de vleugel, de snaren sprongen galmend los. Het zwart gelakte hout splinterde overal naar toe. Zoonlief hakte de poten omver en zag dat die jonge klootzak ervan genoot. Niets bleef van de vleugel over. Hij stopte hijgend. Die grote schoft liet mijn arm los en gooide me met een harde klap op de grond. Mijn arm deed ontzettend pijn.

Zoonlief richtte een pistool op mij en liep langzaam achteruit. Vaderlief volgde zijn voorbeeld. Bij de deur gekomen draaide vader die van het slot af, draaide het bordje weer op *open* en zij verlieten, of er niets aan de hand was rustig de winkel. Hijgend staarde ik naar

de open deur en naar de ravage die was aangericht. De plotselinge stilte na al die herrie viel direct op. Ik had een fotografisch geheugen, die twee herkende ik uit duizenden. Ik stond op en liep naar de Zimmermann vleugel en wilde weten wat de zwaar ingekerfde cijfers en letters eigenlijk inhielden. Ik las het en begreep het direct.

‘Wat, gloeiende, gloeiende, kokende vurende,’ mijn hart sloeg een slag over. Ik schrok en moest huilen en deed een paar stappen terug. De tranen van onmacht en ontlading liepen over mijn wangen, bibberend en zwetend herlas ik de ingekerfde cijfers en letters op het klavierdeksel en besepte dat ik nu in zware problemen zat. Hoe waren ze na zoveel jaren daarachter gekomen?

3000001952PM

Zomer 1970 Amsterdam Vondelbuurt

Rain and tears, are the same but in the sun you've got to play the game.

When you cry in winter time you can pretend it's nothing but the rain.

How many times i've seen tears coming from your blue eyes

Rain and tears, are the same but in the sun you've got to play the game.

Dat zong *Demis Roussos* van de Griekse band *Aphrodite's Child* uit mijn bandrecorder en met rain sloeg hij de spijker precies op zijn kop, nu kwam de regen met bakken uit de hemel.

Morgen begin ik voor het eerst bij het supermarktconcern Peter van den Meer, als zeefdrukker en reclameschilder op de reclameafdeling in de Kinkerstraat in Amsterdam. Ik lag in bed en staaarde naar het plafond.

Mijn ouders hadden besloten dat ik na de hbs naar Nyenrode moest. Deze beslissing kwam meer bij mijn vader weg. Hij vond dat mijn hersens nog vers waren en dat er nog veel informatie bij kon. Ik leerde ook heel goed, aardrijkskunde, geschiedenis, talen, geen probleem. Maar eerlijk gezegd, het interesseerde mij allemaal geen moer om straks als een directeur van een groot bedrijf achter een bureau te zitten en al mijn ondergeschikten vol te stoppen met opdrachten.

Mijn vader Stefan die zelf financieel directeur was van een verzekeringsmaatschappij in Amsterdam, wilde graag, dat ik later net als hij zo'n gelijkwaardige baan had. Hij was in mij teleurgesteld, omdat ik muziek prefereerde en naar het conservatorium hier in Amsterdam wilde, dat vond mijn vader maar niets. Zijn beeld van muziek was nogal negatief, hij vond beatmuziek geschreeuw, klassieke muziek duurde te lang, dirigenten waren nerveuze in zichzelf gekeerde mensen die op het podium heftig met hun kop stonden te schudden.

Ik vond het jammer dat we thuis geen vleugel hadden, we hadden er genoeg ruimte voor en het misstond echt niet in dit mooie huis. Wel had ik een akoestische gitaar, waarop ik mijn muzikale kennis uitleefde. Mijn repertoire was best wel breed, *Santana*, *Beatles*, *Cat Stevens*, romantische Spaanse muziek en ook klassiek.

Ik speelde *John Lennon* met *While My Guitar Gently Weeps* toen mijn moeder mijn kamer binnenstapte, met gesloten ogen luisterde en een traantje wegpinkte.

‘Zo mooi, mijn favoriete nummer Freek en je zingt ook zo mooi,’ zei ze toen en kuste mijn wang. Mijn vader luisterde nooit. Als hij thuis was dan stond de radio meestal op Hilversum 1. Ik zette hem wel eens op Radio Veronica of Hilversum 3, als zij allebei niet thuis waren. Als ik in de stemming was zette ik een klassieke plaat op.

Het conservatorium was niet bespreekbaar, mijn moeder die nogal bij mijn vader onder de plak zat knikte maar met hem mee. Helaas het was niet anders, na een felle discussie ging ik boos naar mijn kamer en schreeuwde luid alle goden tot de orde. Mijn ouders zaten behoorlijk in de slappe was en betaalden wel mijn studie, maar geen conservatorium. Vaders wil was wet. Aan de ene kant begreep ik hem wel, hij wilde natuurlijk pochen, dat zijn enige kind Nyenrode deed. Drie dagen lang spraken we elkaar niet, de spanning was voor mijn gevoel onmeetbaar, vooral tijdens het eten. We ontweken elkaars blik. Je hoorde alleen het getik van het bestek op de borden.

Mijn moeder Eva sprak die dagen wel met mij als mijn vader er niet was. Zij was een mooie vrouw. Ik vergeleek mensen altijd met een bekend persoon, zij leek op Audrey Hepburn en was toevalligerwijs ook in 1929 geboren. Zij was net als ik niet zo knuffelig, maar sloeg toen wel haar armen over mijn schouders en kuste mijn voorhoofd. Zij vertelde me dat vader het beste met mij voor had, van dat soort gezwam. Hij was een charmeur en leek veel op Gary Grant, dat wist hij ook en in vrouwelijk gezelschap toonde hij opvallend graag zijn brede lach en witte tanden. In de film *Charade* zag ik echt alsof mijn ouders daar speelden.

Peter de Vries mijn klasgenoot, die twee straten verderop woonde vond dat ik dezelfde kop en lange slanke postuur had als *Barry Ryan*, de Britse zanger van *Eloise* uit 1968, dat was een compliment

natuurlijk. Voor de spiegel kamde ik mijn zwarte haren net als *Barry* en liet mijn zwarte bakkebaarden tot kaakbreedte groeien. Ze vielen echt op, lekker stoer.

Ik droeg superstrakke gekleurde blouses en broeken met wijde pijpen. Het was flowerpower tijd, met hippies, San Francisco, communes, *The Doors*, *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, noem ze maar op. De jaren zestig was ook de tijd, dat de jeugd en ik niet minder, om lekker tegen de maatschappij aan te schoppen. Ook tegen mijn vader. Hoe leuk en aardig hij tegen een ander was, hoe dwars en vervelender hij tegen mij was. In zijn ogen was je alleen iemand als je goed studeerde. Hij wilde Nyenrode. Ik conservatorium. Voor hem was dat een te groot verschil.

Op een dag tijdens het ontbijt sprak ik hem met volle mond aan, daar kon hij niet zo goed tegen en ik vertelde hem dat ik mij niet meer zo door hem liet commanderen en helemaal geen studie meer ging volgen. Hij stond met een ruk op, zijn ogen stonden fel en wilde iets zeggen. Mijn moeder schrok, stond ook op en huilde, of ik kreeg van hem een knal voor mijn harses, of hij wilde dat ik deze woning direct verliet. Er gebeurde niets. Het mooie geplaveide studiep pad dat hij voor mij zonder overleg had neergelegd, verdween als een wegrennende hazewindhond. Hij bewoog zijn hoofd met felle korte knikjes, depte onnodig zijn servet tegen zijn mond, er zat daar niets, draaide zich om, nam zijn colbert van de stoelleuning, trok hem vinnig aan, pakte zijn leren tas, passeerde mijn moeder, zonder dat hij haar een kus gaf en verliet stampend de kamer.

Mijn moeder hield haar adem in en staarde mij met bijna dichtgeknepen ogen aan, zij wachtte op het geluid van een buitendeur die hard dicht werd geslagen. Dat gebeurde niet. Hij stond ineens weer in de huiskamer met een smoelwerk als van een boze gorilla. Altijd in een strak maatpak, deze keer een blauwe met een hagelwit overhemd en een zijde donkerblauwe das, waar je geen pluisje of kreukje op kon vinden. Hij kwam naar mij toe, staarde me een tijdje aan. Mams was bloednerveus.

‘Ik betaal helemaal niets meer voor jou, geen studie, geen auto, geen huis, geen erfenis, helemaal niets meer. Je zorgt er zelf maar

voor in de toekomst hoe jij aan je geld komt.’ Zijn gezicht liep rood aan, draaide zich met een ruk om en hij verdween als een wervelwind. Je hoorde duidelijk dat hij de buitendeur open deed en Bamm! Ook weer dicht.

Mijn moeder snotterde en liep naar het raam en zag hoe mijn vader driftig in zijn mooie glinsterende Jaguar 420 stapte, die op het grindpad aan de zijkant van ons huis stond en met slippende achterwielen vertrok. Rustig draaide mijn moeder zich om, staarde eerst naar de grond en observeerde mij hoe ik ondanks alles verder at. Langzaam schuifelde ze naar me toe en nam plaats naast me.

‘Wat mij betreft Freek mag je zo naar het conservatorium, daarover heb ik uitgebreid met je vader gesproken. Als je een gesprek met hem aangaat, dan verwacht je ook dat het ergens naar toe leidt, dat je allebei naar een oplossing toewerkt.’ Mijn moeder verwachtte niet dat ik daarop antwoordde, keek mij met haar mooie donkere ogen aan. Zij zag er net als altijd mooi opgemaakt uit en droeg een stijlvolle witte zomerjurk met blauwe stippen zonder mouwen, die haar slanke lichaam accentueerde.

‘Ik snap niet dat ik vroeger zo verliefd op hem ben geworden, hij is een charmeur en knap, daar ben ik achteraf gezien gewoon ingetrapt.’ Zij beet op haar lippen, stond op, liep naar de schoorsteen en pakte haar rode dierbare porseleinen vaasje. Het slanke vaasje dat van haar moeder was en ik als kind nooit aanraakte. Mijn vader deed dat ook niet. We waren beide bang dat het per ongeluk brak. Het vaasje was ongeveer vijftien centimeter hoog, het had een figuur van een slanke vrouw met een smalle taille. Het vaasje had altijd indruk op me gemaakt, omdat mijn moeder er veel naar keek, het vasthield en er kusjes opgaf. Dat ontroerde mij. Zij deed er altijd een witte anjer in en ververste het als de blaadjes loslieten.

Prins Bernard schoof ook altijd een witte anjer in het knoopsgat van zijn colbert als protest tegen de Duitse bezetting, dat vond ik altijd heel bijzonder. Zolang ik mij herinner was het vaasje nooit leeg, altijd stond er een anjer in. Ik wist dat als mijn moeder niet lekker in haar vel zat, zij altijd naar het rode vaasje liep, het vastpakte en het rondom bekeek. Zij vertelde, als ze het vasthield, de

vingers van haar moeder voelde en er energie en advies uithaalde, nu ook dus.

‘Nee, nee, nee, Freek moet naar Nyenrode en daarmee uit. Hij is een alleenheerser, despoot noem maar op. Zijn egoïsme gaat hem een keer opbreken. Volgens mij ziet hij mij meer als een dame die altijd vriendelijk en lachend op zijn feestjes moet zijn, dan zijn eigen vrouw.’ Zij zuchtte, zette het vaasje weer op de plek, nam weer plaats naast me en sloeg haar rechterarm om mij heen en legde haar hoofd op mijn linkerschouder, dat deed ze nooit. Voorzichtig bracht ik mijn linkerhand naar haar hoofd en streelde haar haren. Zij vleide dichtert tegen mij aan. Ik rook haar Nina Ricci L’Air Du Temps. Haar houding jegens mijn vader veranderde. Was de discussie dat ik niet naar Nyenrode wilde daar de oorzaak van of gebruikte mijn moeder deze discussie om dichtert bij haar enige zoon te zijn en meer naast mij stond in plaats van bij mijn vader? Ik kuste haar wang en ging naar boven en dacht na wat er in het afgelopen half uur allemaal gebeurde. Mijn vader vond ik een klootzak en mijn moeder toch wel een schat. Zijn woorden maakte geen indruk op me, eigenlijk genoot ik ervan. Zijn geld hoefde ik niet, die stopte hij maar in de slipjes van zijn vriendinnen.

Uit mijn bandrecorder klonk *Jimi Hendrix* met *Hey Joe* en ik bewoog mijn hoofd ritmisch mee. Vreemd genoeg verraste mij zijn reactie toen hij die dag 's avonds van zijn werk thuis kwam. Opgewekt gaf hij mijn moeder een zoen en sprak gewoon tegen me tijdens het eten, of er niets aan de hand was. Of hij was tot bezinning gekomen? Of speelde een spelletje? Die dag, vier weken geleden, bracht mij wel in gedachte en had geleerd hoe ouders op ongewenst gedrag van hun kind konden reageren.

Hey Joe, vloeiende langzaam weg, voordat het volgende nummer begon sprong ik uit bed en drukte op de stoptoets van de bandrecorder, keek uit het raam en zag dat het droog was en de zon weer volop scheen. Ik nam een sprintje naar beneden, zwaaide naar mijn moeder die de ramen open zette.

‘Voor het eten ben ik weer thuis,’ pakte van de kapstok mijn spijkerjack, trok het aan en was snel buiten.

De zon was krachtig en het was drukkend warm, het zweet stond direct op mijn voorhoofd. De temperatuurmeter naast de buitendeur gaf dertig graden aan. Ik stak de straat over, draaide mij om en bekeek ons huis. Wij woonden in een monumentale woning die gebouwd werd in 1891 tegen het Vondelpark aan met een dakterras, met goed weer was ik daar veel en genoot van het ruime uitzicht over het park. Het huis had riante vertrekken met eikenhouten vloeren, een dominante hal met een marmeren vloer en een rijk trappenhuis. In het pand zaten vier open haarden en had drie etages. Door het huis heen zaten overal glas-in-lood deuren en ramen, karakteristieke plafonds, een ruime bibliotheek die tevens dienst deed als werkkamer van mijn vader. Achter het huis hadden we een ruime tuin met veel rozen, een hobby van mijn moeder. Ik zag dat zij naar mij zwaaide, ik zwaaide terug, draaide mij om en ging het Vondelpark in waar het gezellig druk was.

Zomers werd daar veel door de hippies gepicknickt, gezongen en gitaar gespeeld. Het park stond ook bekend als het hippieparadijs waar ook wildslapers van alle nationaliteiten snurkten. Ik liep langs vrijende stelletjes en hoorde *Scott McKenzie* op een transistorradio met *San Francisco*. Over een week liepen de vakanties af, dan werd het wel wat rustiger in het park. Ik was hier vaak. Hier toonde je jouw idealen en discussieerde er met elkaar over, vooral over het vredesvraagstuk maar ook over vrije seks.

De dichte struiken stonden hier niet alleen voor de sier. Je rook dat enkele hippies met ronde briljetjes, spijkerkleding en lang haar zaten te blowen. Een dame met kort zwart haar, rode blouse en grijs minirokje met verleidelijk mooie benen leunde tegen een boom, haar ogen volgden mij en floot.

‘Zo lekker ding als je met me naar bed wil, dan hoef je maar met je vingers te knippen.’ Zij likte haar lippen, gaf een zoen op haar hand en blies die met verleidelijke ogen naar mij toe. Het was een mooie meid dus ik deed hetzelfde bij haar en symbolisch ontving ik haar zwevende kus op en tikte op mijn linkerwang en knipoogde. Ik knipte niet uitnodigend met mijn vingers, normaal ontging mij zo'n kans niet, mijn hoofd stond er nu niet naar.

Je rook nog door de regenbui het natte asfalt, het gras en het zand langs het wandelpad. Morgen naar mijn nieuwe baas, niet omdat het werk als reclameschilder mij zo aantrok, maar puur om mijn vader een hak te zetten.

Die dag dat mijn vader boos weg liep wandelde ik 's middags door de stad en toevalligerwijs zag ik dat in de Kinkerstraat op een raam van de reclameafdeling van Peter van den Meer een briefje met de tekst dat men een zeefdrukker en een reclameschilder zocht. Direct stapte ik naar binnen en men nam mij zonder ervaring, gelijk aan. In mijn wereld leken mensen altijd op iemand. De chef die mij had aangenomen leek op de Franse komiek *Louis de Funès* met dezelfde nervositeit. Hij stelde weinig vragen, alleen dat hij hekel had aan langharig werkschuwtuig, het modewoord uit de jaren zestig. Ik vertelde hem wat over mijzelf, over mijn opleiding en conservatorium wens. Aan zijn glimlach merkte ik, toen hij mijn haren bekeek, dat ik binnen zijn grenzen viel. Ik moest eerst nog van mijn vakantie genieten, zei hij nog. Louis, zijn echte naam had ik niet goed verstaan, gaf me een formulier mee dat ik thuis moest invullen met de datum wanneer ik zou beginnen en dat was morgen.

Iemand gaf me een klap op mijn linkerschouder, het was Peter de Vries mijn klasgenoot.

‘Ik zag je moeder buiten staan bij de plantjes en zij vertelde me dat je het park in was gegaan. Laten we in de stad een lekker pilsje drinken Freek.’ Een lekker pilsje, daar had ik echt zin in.

Zomer 1970 Amsterdam Kinkerstraat

‘Wat je nodig hebt om te zeefdrukken of zoals de Engelsen het noemen *screenen* is een goed geventileerde ruimte.’ Louis liep voor me met nerveuze snelle pasjes, net zoals bij de echte Louis de Funès. Zijn echte naam was Jan Koopmans en was de eerste man van de reclameafdeling. Hij opende een deur die vol gekliederd zat met alle kleuren verf en dikke opgedroogde verf klodders.

‘Voilà.’ Hij zwaaide met zijn armen en liet mij voorgaan of ik een gast was van een luxe hotel. Het was een schemerachtige ruimte. Louis draaide aan een grote bakelieten draaischakelaar en je zag en hoorde dat de tl-lampen stotend aangingen.

In het midden stond een grote aparte tafel. Het was een hoge ruimte die qua grootte hetzelfde oppervlak had als een gemiddelde huiskamer en vol hing met mooie posters die in de loop der jaren waren gedrukt. Louis zag dat ik belangstellend rond keek en grinnikte.

Men ontving mij vanmorgen gastvrij. De koffie stond klaar met gevulde koeken op een hele grote werktafel, die dominant in een lange werkruimte stond, waarop grote vellen dun karton lagen. Dit was het atelier. In het midden van de tafel, die rommelig oogde lagen in een lange smalle bak kwasten en penselen van allerlei diktes, daarnaast dikke kleurrijke viltstiften die in potjes staken, zodat ze niet uitdroogden. Onder de tafel stonden blikken met verschillende kleuren plakkaatverf.

De aanbieding van de week stond met rode letters in de linkerhoek op een wit vel papier, die even groot was als een krant. De verf was nog nat. Het penseel lag op een bordje en droop nog.

Ik werd voorgesteld aan mijn drie collega's, Henk, Clemens en Barend. Henk was een grijze man van middelbare leeftijd. Barend een vrolijke stevige jongen, ik schatte hem van mijn leeftijd met dikke zwarte bakkebaarden, zwart haar, strak overhemd en een soulbroek met wijde pijpen. Ik vond hem erg op de Amerikaanse acteur, de vierendertig jarige Burt Reynolds lijken. Ik mocht hem

wel. Barend was de enige, toen hij zich voorstelde, zijn achternaam noemde. Spekman, Barend Spekman. We hadden direct een klik. Clemens was een *dijker* een provo met een vetkuif die mij lang aankeek toen hij me een hand gaf.

Louis hield een kort toespraakje, dat ik zijn team versterkte en na de ontvangstkoffie mij een rondleiding gaf. Er werd gezellig met elkaar koffie gedronken, men rookte sigaretten, we aten de gevulde koeken op en men had belangstelling voor mij. Ik was een open deur.

Barend wilde gelijk al afspreken voor zaterdagavond af, voor een gezellig avondje. Hij wist wel een paar leuke adresjes. Clemens dronk alleen zijn koffie en observeerde mij af en toe.

Henk vroeg wat voor opleidingen ik had, waar ik woonde en hobby's had. Toen kwam zijn hobby aan bod. Vissen. En bij welk water hij altijd ging vissen en de juiste plekjes wist. Een saai onderwerp, hij was echt een aardige man die je graag als opa wilde hebben.

Na een half uurtje gaf Louis (Jan) het signaal, dat iedereen weer verder aan zijn werk moest. Louis was een aardige vent en droeg opvallende kleurige kleding met een artistieke blauwe strik. De drie heren doopten hun penselen en kwasten vol in de verfblikken en schreven met een sierlijke snelle beweging hun teksten op. Lakschrijven was een vorm van kunst. Ik bewonderde hoe snel de teksten met een schaduwrandje werden neergezet. Louis vertelde me dat deze raamplakkaten vandaag klaar moesten zijn.

Louis tikte op de apart ogende zeefdruktafel.

‘In eerste instantie heb je een zeefdruktafel nodig, waar een ijzeren rechthoekige zeefdrukraam aan vastgeschroefd zit die je scharnierend op en neer kan bewegen.’ Louis demonstreerde het. Het toch wel zware raam bewoog soepel op en neer door de tegengewichten aan de andere kant van het scharnier.

‘Tussen het raam, zoals je ziet, zit heel strak fijn gaas gespannen, waar je handmatig een sjabloon op kan aanbrengen en uitsnijden. Tegenwoordig doen we alles fotografisch. Als je goed kijkt zie je nog sporen op het gaas van de laatste opdracht.’ Ik zag heel vaag *Vakantieweken aanbiedingen* staan.

‘Met een rakel verdeel je de inkt over de open stukken van het sjabloon.’ Louis pakte verschillende rakels van een plank onder de tafel weg. Het waren houten plankjes van diverse lengtes en hoogtes met een flexibele doorzichtige dikke strip, het had wat weg van een ramenwisser. Louis demonstreerde hoe je de rakel gelijkmatig over het gaas kon laten glijden.

‘Zo doe je dat. Iedere keer leg je een vel blanco papier of karton, wat voor maat ook, onder het raam. Je kunt ook een afdruk maken op een glasplaat, maakt niet uit.’ Louis stak een sigaret op, hij hield het pakje Stuyvesant voor me. Ik schudde van nee. Louis wees met zijn sigaret naar twee rekken tegen de achterwand.

‘Dit zijn droogrekken met opklapbare bladen waar de plakken op drogen.’ Hij nam een lange haal van zijn sigaret, inhaleerde diep en keek me aan. Hij knikte naar de buitendeur.

‘Kom, ik zal je het hok laten zien waar wij de bussen met inkt en thinner bewaren. Het zijn brandbare stoffen, die mogen vanwege brandgevaar nooit binnen opgeslagen worden. Kijk uit met thinner dat je het niet op de vloer morst, want het lost je schoenzolen op. Het resultaat is dat je direct uitglijdt en voor je het weet lig je op je kanis.’ Louis grinnikte en wipte handig buiten zijn sigaret weg en opende de stalen deur. Het hok was een vierkante betonnen ruimte die vol stond met inktbussen en vaten met het reinigingsmiddel thinner. Louis sloot de deur weer toen ik uitgekeken was.

‘Zorg dat de afzuiginstallatie in de zeefdrukruimte altijd aanstaat anders heb je straks geen longen meer.’

We liepen naar het atelier, Louis schakelde het licht achter zich uit en iedereen was hard aan het werk. De geschilderde raamplakken droogden in houten stellingen. De radio stond aan op Arbeidsvitaminen waar *Peter Sarstedt* met *Where Do You Go To My Lovely* zong. Louis gaf mij een teken dat ik hem moest volgen en liep met korte pasjes naar Barend. Op de werktafel lag voor mij een nieuwe opgevouwen blauwe stofjas. Ik trok hem direct aan, de maat was goed. Het was nog wel stijf onder de oksels.

‘Ik koppel je de komende tijd aan Barend, hij gaat jou vanaf vandaag helpen om lakschrijven te leren. Ons bedrijf gebruikt zijn

eigen lettertype, die je snel onder de knie moet krijgen.’ Louis gaf Barend en mij een stevige schouderklop.

‘Morgen gaan jullie met onze nieuwe Daf 33 Bestel langs onze supermarkten om de plakkaten met de weekaanbiedingen die vandaag afkomen strak en netjes op de ramen te hangen. Duidelijk heren?’ Barend sprong in de houding.

‘Als ik jullie allebei zo inschat, kunnen jullie wel met elkaar overweg.’ Louis grinnikte en met een klap op de tafel was het signaal dat de opleiding lakschrijven was begonnen.

‘De radio staat altijd op Arbeidsvitaminen of op Hilversum 2,’ zei Barend en knikte naar Henk, die achter een bureautje met zijn rug naar ons toe met potlood iets op een velletje papier tekende.

‘Als Henk vrij is dan zetten we Radio Veronica op met de volumeknop een behoorlijk slag hoger,’ fluisterde hij, zodat men hem niet kon horen en gaf me lachend een por. Zijn donkerbruine ogen glommen van plezier.

‘Vind Loui...Jan dat wel goed? Hij is hier de baas en lijkt mij wel iemand die daar iets over zegt.’

‘Ben je gek joh, Jan is een fijne baas, moppert wel af en toe over de jeugd van tegenwoordig, maar vindt het niet erg als de radio wat harder aanstaat. Jan werkt hier al vanaf het eerste uur op de reclameafdeling tien jaar geleden. Henk is leraar etaleren op een LTS in Oost geweest, maar kon de pesterijen van de jeugd daar niet meer aan, zodoende werkt hij nu bij ons. Henk is een rustige man en een decorateur in hart en nieren. Hij heeft met zijn ideeën het concern Peter van den Meer op een hoger niveau geplaatst. Clemens is een dromer, praat ook niet veel. Hij is onze fotograaf die vooral fotografisch zeefdruk ontwerpen maakt. Hij is op zijn gebied een echte vakman. Vrijdag gaan jij en ik als Clemens tevreden is over zijn ontwerpen en als er niets tussenkomt daarmee beginnen. Ik zelf werk hier al anderhalf jaar en hebt veel van Jan en Henk geleerd. Ik ben net als jij hier ook zo binnen gekomen, kon geen kwast vasthouden.’

Barend legde mij alles keurig uit. Hij had veel geduld en ik concentreerde op het lakschrijven. Het voordeel was dat we allebei rechts waren, dus ik stond gewoon rechts van hem en aapte hem

gewoon na. Ik wilde dat ik het snel onder de knie had. Ik oefende en oefende en schreef op de achterkant van mislukte plakaten mijn tekst. Ik was best wel zenuwachtig want Barend stond achter me en controleerde mijn geschreven tekst. Na twee mislukte exemplaren was de derde goed gelukt. Barend klapte, Louise (Jan Koopman dus) Henk en Clemens bekeken het resultaat en klapten mee.

‘Er zijn leerlingen geweest die na twee weken nog geen cijfer of letter op papier konden schrijven en jij binnen een dag, complimenten Freek,’ zei Louis goedkeurend. De rest knikte mee.

‘Freek maak jij de laatste vijf plakaten maar, denk aan de vlakverdeling zo dat de tekst niet teveel tegen de kant aanleunt.’

Louis gaf me een gemeend schouderklopje en een knipoog van succes en ik ging aan het werk. Na drie mislukte exemplaren waren de vijf plakaten na een uur klaar. Ik was tevreden. Barend bracht me een kop koffie en gaf mij nog wat tips. Om vijf uur trok iedereen zijn stofjas uit, groette iedereen tot morgen. Barend vroeg of we ergens nog een pilsje pakte, ik sloeg het af. Na zo'n dag met veel concentratie was ik erg moe en wilde naar huis. Eten en slapen.

‘Tot morgen Barend.’

‘Tot morgen Freek.’

Ik stond hier al om kwart voor acht voor de deur en bekeek het pand. Boven de reclameafdeling was een woning die leeg stond, en door de stoffige ramen heen zag je een dood plantje op de vensterbank. Het was duidelijk al een tijd niet meer bewoond.

In de verte kwam Louis aan. Deze naam had ik steeds in gedachte en geen Jan. Hij liep met korte snelle pasjes. Ik vertelde Barend gisteren dat hij erg veel op Louis de Funès leek. Proestend lachte hij daarom en zei dat iedereen hier dat vond. Ondanks het toch al warme weer op de vroege ochtend droeg Louis niet echt zomerse kledij. Het was artistiek kleurig, een rood vest, blauwe colbert en beige broek. De boord van zijn witte overhemd was benauwd dicht en droeg een rode vlinderstrik. Dit droeg hij ook in de winter natuurlijk. Het viel de voorbijgangers ook al op. Hij rookte een pijp, zo'n kleintje, *neuswarmertje* noemden we dat.

Vlak voor de deur rommelde hij in zijn colbert en haalde de sleutel van het pand uit zijn zak. Hij knikte naar mij.

‘Goedemorgen Freek, keurig op tijd, mijn complimenten.’ Hij opende de deur en keek naar de strakke blauwe lucht. Henk kwam op de fiets, met een peuk in zijn mondhoek, knikte en groette vriendelijk.

Louis vroeg binnen of ik vast koffie wilde zetten. In het kleine keukentje stond een aanrecht met een kraan en een percolator. Boven het aanrecht hing een simpel keukenkastje waar de pakken met koffie, suiker en blikjes koffiemelk stonden. Heren huishouding hier, er waren een paar geopende melkblikjes, die nog niet leeg waren en zuur roken. Ik gooide ze direct weg en ging aan de slag, nieuwelingen moesten in het bedrijfsleven altijd eerst koffie zetten.

Om acht uur precies zag ik door het keukenraam dat Barend de nieuwe Daf 33 Bestel voor de deur parkeerde, met een opvallend passend kenteken 19- 52- PM. 1952 was mijn geboorte jaar PM de P van Peter en de M van Meer. Het was een opvallende gele Daf waar aan beide zijkanten met parse letters Peter van den Meer was geschilderd. Barend nam de auto altijd mee naar huis. Ik had hem gisteren niet zien staan, waarschijnlijk stond de Daf een stukje

verderop. Door het open autoraampje hoorde je dat de autoradio hard aanstond. Clemens kwam gelijk met Barend binnen.

‘s Morgens werd voor aanvang van het werk eerst gezellig met elkaar koffie gedronken. Het was hier gezelliger dan thuis. Mijn vader toonde geen belangstelling gisteravond, mijn moeder wel en zij vroeg bij het eten hoe mijn eerste dag bij Peter van den Meer was verlopen. Ik legde haar uitgebreid uit en aan de manier van eten merkte ik aan mijn vader dat hij mee luisterde.

Na het gezellige koffieprijtje pakten Barend en ik een houten kist van een meter bij een halve meter onder de werktafel vandaan en schoven die achterin de Daf. In de kist waren vakken verdeeld in verschillende maten waar voorgedrukte blanco prijskaarten inzaten waar alleen Peter van den Meer stond opgedrukt met een paarse rand. Je moest zelf met verschillende diktes viltstiften het artikel en de prijs er opzetten. Het koffertje met de viltstiften lag al in de Daf. We rolden de gisteren geschilderde raamplakkaten op en met potlood schreven we er het weeknummer op.

Onderweg hadden Barend en ik de grootste lol. De volumeknop stond hoog op de autoradio, uiteraard op Veronica en we zongen mee met het monotone nummer *Atlantis* van *Donovan*. Luisterden en neurieden mee met *The Beatles*, *The Merrymen* met *Big Bamboo* en hijgden lachend met *Jane Birkin* mee die *Je t'aime...moi non plus* gedeeltelijk zong.

We reden Amsterdam uit en ik vroeg aan Barend welk filiaal we eerst namen.

‘Och ja natuurlijk Freek, het is zo gezellig met jou, dat ik het helemaal vergeet te vertellen. Clemens of Henk reden altijd mee. Aardige mensen, dat wel maar erg saai. Daarom ben ik blij dat je bij ons werkt. Ik mag je wel. Wij zijn een beetje dezelfde types, zelfde bouw, ook qua kleding.’ Daar had Barend gelijk in, strakke soulbroeken en shirts met lange boorden.

‘Peter van den Meer heeft drie filialen buiten Amsterdam, namelijk Zandvoort waar we nu heen gaan, daarna pakken we Hoofddorp en Bloemendaal. Als alles volgens schema verloopt kunnen we nog een filiaaltje pakken in Amsterdam. Heeft Jan of Louis de Funès hoe je

hem ook wil noemen je dat niet verteld?’ Terwijl hij op de weg lette keek hij mij kort vragend aan. Ik schudde van nee.

‘Louis zal wel gedacht hebben dat verteld Barend hem vandaag wel,’ zei ik en gaf een hem een lichte por op zijn schouders.

‘Maak niet uit hoor Freek. Wibautstraat, Ruysdaelkade, Bilderdijkstraat, Osdorp, Pieter Calandlaan en als laatste Van Boshuizenstraat. Verder heeft Peter van den Meer nog drie restaurants onder zijn eigen naam in Haarlem, Laren en Utrecht. Ik heb de oprichter Peter van den Meer zelf nog nooit gezien. Hij zal wel ergens in een tropisch land aan het rentenieren zijn. Zijn zoon leidt het bedrijf. Het concern overweegt ook om vijf reisbureaus in Amsterdam neer te zetten. Als dat gaat gebeuren dan krijgen we het druk op de reclameafdeling.’

Doordat Barend best fors was gebouwd vond ik de Daf niet echt een auto voor hem. Het stuur was in verhouding met zijn grote handen best wel klein.

‘Als we snel klaar zijn in Zandvoort dan gaan we even lekker een uurtje op het strand zitten Freek.’

Hij gaf me een knipoog en een ferme klap op mijn bovenbeen. Hij gniffelde.

‘Geen hond die dat merkt. Als ik alleen rijdt dan doe ik dat ook. Als Henk of Clemens meerijden dan kijk ik wel uit, maar jou vertrouw ik, lekker naar geile wijven kijken op het strand.’

In ons eerste filiaal in Zandvoort plakten we de raamplakkaten aan de binnenkant van de buitenramen met een goede vlakverdeling. Ik was er secuur in.

De bedrijfsleider gaf ons een briefje waar een stuk of tien aanbiedingen op stonden geschreven. Ik haalde de gewenste aantal blanco kaarten uit de Daf, wel een paar extra natuurlijk voor de mislukkingen en het koffertje met stiften. In de kantine van de supermarkt stond een grote tafel waar een paar medewerkers koffie dronken. Barend deed voor hoe je de kaarten schreef, zonder schrijffouten. Handig schoof hij de viltstiften snel over de prijskaarten heen, met een verbluffend resultaat. Ondertussen gooide hij wel zijn charmes in de strijd bij de aanwezige dames. Barend was een knappe verschijning en dat wist hij ook. Met de viltstiften

lakschrijven was gemakkelijker dan met de kwast. Het ging me allemaal goed af.

We waren op schema, zo gezegd, zo gedaan. Om half elf zaten we in onze blote bast langs de groenstrook op het strand in de warme zon. Het was druk bij de strandtentjes. De terrassen aan de boulevard waren druk bezet. Je zag dat obers in strakke witte jasjes bij een duur restaurant snel met volle dienbladen naar de tafeltjes liepen, en met dezelfde snelheid weer terug en haalden de volgende bestellingen op.

Barend wist wel de aandacht op zich te vestigen. Hij was een succesvolle charmeur met een bruin lijf. Al zei ik het zelf, mijn lijf was ook bruin. We hadden dezelfde torso, alleen hij bezat veel meer borstharen. Barend stak een Caballero op, haalde een witte cap, waar de naam Caltex op was geborduurd met een opvallende grote zonneklep uit zijn broekzak. Je zag dat zijn haren er krullend onder vandaan kwamen toen hij de cap opzette.

Hij inhaleerde diep en blies langzaam kleine rookwolkjes uit. Ik rookte niet en merkte dat hij in gedachte was. Hij gaf me een por op mijn rechterarm.

‘Jan alias Louis heeft mij verteld dat jij na de hbs zo naar Nyenrode had gekund, maar zelf voor het conservatorium kiest. Wat voor richting wil je dan op?’

‘Lerarenopleiding lijkt me wel wat, muziekdocent klassieke muziek.’ Barend nam nog een trek.

‘Wat doe je dan bij Peter van den Meer?’ Fronsens trapte hij zijn sigaret uit. Ik vertelde hem over mijn vaders dictatoriale bewind en gaf Barend enkele negatieve voorbeelden over hem, ook dat hij mijn studie aan het conservatorium niet betaalde. Barend luisterde aandachtig en schudde licht zijn hoofd.

‘Bij mij is het precies andersom, mijn ouders zijn schatten maar door mijn vaders werkloosheid is het voor hen onmogelijk om mijn studie te betalen. Net als jij kan ik goed leren op de hbs en de laatste anderhalf jaar in de avonduren haalde ik mijn diploma. Ik moest werken voor geld thuis. Zodoende ben ik net als jij ook deze firma binnen gerold.’ Ik dacht na, wist niet dat zoiets kon in de avonduren. Dan duurde de studie toch langer? Zal wel.

‘Hoe oud ben jij dan?’ vroeg ik.

‘Twintig. Ik woon in Tuindorp Oostzaan in Noord. Mijn vader was machinebankwerker bij de Nederlandsche Dok en Scheepsbouw Maatschappij, kort gezegd NDSM. Hij was een vakman en achter een draaibank staan was zijn passie. Drie jaar geleden is hij op de fiets naar zijn werk gevallen en op zijn hoofd terecht gekomen, het was winter en glad. In eerste instantie viel het wel mee. Op zijn werk kreeg hij last van hoofdpijn en was af en toe duizelig. Mijn vader klaagde nooit en ging gewoon weer achter zijn draaibank aan het werk. Het werd ineens zwart voor zijn ogen en hij viel flauw terwijl de draaibank draaide.’ Barend keek me met geknepen lippen aan.

‘Hij mist nu een groot gedeelte van zijn rechterarm, sindsdien is hij arbeidsongeschikt.’

‘Mijn moeder maakt 's avonds kantoren schoon. Het moet wel als je in de Ziektewet of in de WAO zit, zo heet het tegenwoordig, stroomt het geld niet echt binnen. Ik betaal hun ruim kostgeld en heb geen broers of zussen.’ Barend keek op zijn horloge.

‘Mijn leven thuis is niet echt spannend Freek, niet om mijn ouders hoor, maar de wereld is wel wat breder dan alleen Tuindorp Oostzaan, zij hebben er vrede mee.’ Hij dacht diep na, wierp weer een blik op zijn horloge, stond met een ruk op.

‘Kom Freek we moeten weer, de baas zijn centen zijn niet van blik,’ en gaf me een klap op mijn knie. We trokken onze blouses weer aan en liepen naar de Daf, die we wat onopvallend in een zijstraat hadden geparkeerd. Stel je voor dat een toevallige passerende medewerker zag dat de opvallende Daf op de boulevard stond, met ons erbij op het strand.

Onderweg in Zandvoort keek Barend opvallend naar mooie meiden en toonde graag zijn brede torso. Hij merkte wel dat de meiden mij ook wel interessant vonden en gaf me een knipoog. We hadden veel lol onderweg naar het filiaal in Bloemendaal. De Veronica jingles schalden uit de luidspreker en *Shocking Blue* met *Send me a postcard*.

We waren snel klaar met de plakkatens op de ramen. De bedrijfsleider had weinig opdrachten voor ons, dat kwam ons goed uit, zo haalde we ons uurtje op het strand weer in.

In Hoofddorp liep ook alles naar wens, het was geen grote vestiging. De bedrijfsleider had wel wat opdrachten voor ons in de personeelskantine. Het lakschrijven ging me goed af en ik kreeg de smaak te pakken. Barend controleerde mijn prijskaarten niet meer. Je zag zelfs het verschil niet meer welke kaarten van mij of van hem waren.

Ik vroeg me wel af of dit werk wel mijn ding was? Straks kreeg ik er nog spijt van, dat mijn vaders Nyenrode wens niet in vervulling ging. Studeren was voor mij geen obstakel, het ging me gemakkelijk af. Waarom deed de ouwe zo moeilijk over mijn droomwens? Het conservatorium? Ik haalde voor een ander bijna onzichtbaar mijn schouders op en keek naar Barend die best wel gedurfd naar een meisje knipoogde die de kantine binnenkwam en zo *lekker ding* tegen haar zei. Hij was aardig op de versiertoe. Hij omarmde haar dat was ze van hem gewend, dat zag je meteen. Het meisje was volgens mij wel wat terughoudender door mijn aanwezigheid.

Na Hoofddorp pakten we volgens plan nog één filiaaltje en Barend koos voor de Bilderdijkstraat, dat was in de buurt van de reclameafdeling in de Kinkerstraat. Barend complimenteerde me dat alles vandaag zo lekker verliep en vond het erg gezellig. De parkeerplaatsen voor de supermarkt waren bezet, daarom parkeerde Barend de Daf bij het bordje *alleen laden en lossen*. Op dit late middaguur kwamen er geen vrachtwagens meer binnen.

‘Als het zo uitkomt Freek dan pik ik altijd dit filiaal als laatste. Weet je waarom?’ Hij zette de motor af en glimlachte, dat begreep ik niet.

‘Omdat mijn meisje Linda hier werkt. Ik heb haar hier vorig jaar zomer ontmoet. Normaal zit zij achter de kassa of helpt bij de vleeswaren en aan het einde van de middag, vlak voor sluitingstijd maakt Linda de personeelskantine schoon.’ Ik maakte Barend vandaag mee als fulltime charmeur en zeker niet iemand die een vaste vriendin had.

‘Bij het vastnieten van de prijskaarten boven de stellingen, stond zij ineens naast me. Wat was ze mooi zeg. Ze werkte er nog maar een week. Ik was direct smoorverliefd op haar en sindsdien ga ik iedere week na Hoofddorp, steevast naar de Bilderdijkstraat om haar weer te zien. Het is Clemens en Henk ook al opgevallen als ze bij mij waren dat ik altijd zo hard naar dit filiaal rijd. Normaal ben ik niet terughoudend of verlegen bij meisjes, maar bij Linda wel.’ Hij legde zijn beide armen op het stuur en staarde naar buiten. Ik volgde zijn blik en keek naar zijn bruine behaarde armen en stevige polsen.

Het was lekker weer, er waaide een heerlijk warm zwoel briesje door de open gedraaide raampjes. Buiten liepen de mensen er zomers bij. Mannen in hemdsmouwen droegen hun colbert over de schouders. Meisjes in minirokken. Dames in kleurige jurken. Kinderen in korte broeken. Ik wachtte af en keek naar Barend.

‘Door haar schoonheid was ik van slag geraakt, het bracht mij van me stuk en als ik haar dan weer zag lopen had ik moeite om iets tegen haar te zeggen, dat gebeurde me nooit. Zij had wel door dat ik verliefd op haar was en speelde met mijn gevoelens. Als zij in de kantine werkte en ik met de prijskaarten, dan kreeg ik af en toe een knipoog, verder werd er niet veel tegen elkaar gezegd. Om haar te vragen voor een zaterdagavondje uit, lukte me al niet. De juiste woorden heb ik nooit kunnen vinden als zij me aankeek tijdens het passeren in de supermarkt.’ Barend wierp een blik op zijn horloge.

‘Mijn verlegenheid naar Linda toe heeft twee maanden geduurd en heb haar met bonkend hart mee uitgevraagd.’ Barend klakte met zijn tong, staarde met zijn hoofd en armen op het stuur leunend weer naar mij, of ik wel goed had geluisterd.

‘Daar is het bij gebleven Freek, we gaan nu regelmatig samen uit eten of pikken een bioscoop of gaan naar popfestivals. Ik zei net wel dat Linda mijn meisje is, dat is niet helemaal waar. Zij is achttien en heeft mij duidelijk gezegd dat ze aan vaste verkering voorlopig niet aan toe is. Linda wil wel met mij uit, maar ook met andere jongens en dat maakt me wel jaloers Freek.’

Barend trommelde met zijn vingers op zijn armen en bewoog nerveus zijn lippen. Volgens mij wilde hij dat ik hem in vertrouwen nam.

‘In mijn leven heb ik op dit moment maar één doel Freek.’ Barend drukte zich met een harde zet van het stuur weg en staarde me strak aan, zonder dat zijn ogen knipperde en zei vrij luid.

‘Ik wil Linda en wil haar net als een ridder veroveren, al duurt het een paar jaar. Mijn zinnen heb ik op haar gezet. Alles heb ik er voor over, niemand komt tussen mij en Linda.’ Barend bleef mij aankijken op een manier van, het is eruit, ontspande zich met een zucht en gaf me een knipoog en een harde klap op mijn bovenbeen.

‘We moeten weer aan het werk Freek, dan kan je met haar kennis maken.’ Als eerste opende hij het portier van de Daf, die nog behoorlijk naar kunststof rook. Tijdens het pakken van de blanco prijskaarten uit de kist en de viltstiften dacht ik na over Barends woorden. Hij was een knappe vent met een goed figuur, bruine huid, brede schouders, strakke buik noem maar op, met deze ingrediënten kreeg je de meisjes wel achter je. Waarom specifiek Linda? Dan moest zij wel iets speciaals zijn. Eigenlijk was het mijn zaak ook niet, wat had ik met zijn liefde te maken.

Toch maakte zijn woorden wel indruk op me, op de manier hoe hij het vertelde. Waarschijnlijk piekerde hij de hele dag al of hij het aan mij wel kon vertellen. Ik begreep uit zijn woorden niet of hij het aan Henk en Clemens had verteld. Het kon ook zijn omdat we uit hetzelfde hout waren gesneden. Allebei charmeurs, hij wel meer dan ik.

Ik liep achter Barend aan, allebei hadden we onze handen vol. Toen zette Barend zijn spullen voor de blauwe deur van de personeelsingang op de grond en knikte naar links.

‘Daar komt Bongo aan Freek,’ daar kwam een jongeman met een stevig postuur aan. Barend zwaaide naar hem. Bongo zag hem ook en kwam met gespreide armen naar Barend toe en zij omarmden elkaar met stevige schouderkloppen. Barend stelde hem aan mij voor. Bongo sprak apart Nederlands.

‘Goeddag meneer Freek.’ Hij gaf me een stevige hand. Barend legde zijn rechterhand op Bongo’s rechterschouder. Opvallend was dat deze twee heren precies hetzelfde postuur hadden, even groot waren met dezelfde uitstraling, het kon een broer van hem zijn met

dezelfde krullende haren. Met Bongo vergeleken leken Barend en ik echt niet op elkaar. Bongo gaf me weer een hand,

‘Tot siens Freek,’ en vervolgde zijn weg. Ik keek hem na en vond dat hij er nogal onverzorgd uit zag, zijn kleding was oud, ongeschoren gezicht met vettig haar. Barend zag dat ik hem nastarde en glimlachte en pakte ondertussen de spullen weer op.

‘Bongo is geboren in Zuid-Afrika, daarom Bongo, zo noemen ze hem gewoon. Zijn echte naam weet ik niet, ik heb hem er wel eens naar gevraagd, dan zegt hij dat Bongo wel goed is. Waarschijnlijk wil hij niet aan zijn verleden herinnerd worden. Het is een zwerver, heeft geen geld en loopt altijd hier in de buurt en krijgt wel eens voedsel of drinken van mensen die met hem begaan zijn. Slaapt overal, waar weet ik niet. Er zit geen centje kwaad in hem. Hij komt uit Pretoria, daar wonen veel blanken.’ Eenmaal binnen brachten we eerst de spullen naar de kantine.

‘Ik heb gehoord van een zwerver, die mij met hem had gezien, dat hij Bongo had uitgehoord. Toen Bongo vijftien jaar was waren zijn ouders door een vliegtuigongeluk omgekomen. Hij raakte daar aan lager wal, de contacten met zijn familie verwaarloosde hij en ging aan de drank. Hoe hij in Amsterdam terecht is gekomen?’ Barend schokschouderde. ‘Geen idee.’

Er zaten drie jongens en twee meisjes in de kantine die koffie dronken en droegen allemaal, net als in de vorige filialen, de huiskleuren van de firma, gele jasschorten waarvan de revers en zakken met een paars randje waren afgestikt. Je wende snel aan het bedrijf, na een dag wist je al wat voor ambiance je te wachten stond. Hoe verschillend de supermarkten van Peter van den Meer er ook uitzagen. Barend vroeg of ik de raamplakkaten vast wilde ophangen, hij gaf me een knipoog en was snel vertrokken. Zijn houding was hier anders dan in de voorgaande winkels, hij flirtte niet. Ik stelde me aan de aanwezigen voor.

‘Jouw collega moet even een kusje halen bij mooie Linda,’ zei een mager meisje die nagels beet. Alle aanwezigen reageerden lachend en spottend. Vooral Dirk, een uit de kluiten gegroeide knul die waarschijnlijk bij zijn geboorte een groeistoornis had. Toen hij opstond was hij wel meer dan twee meter, zijn lichaam was groot en

sterk met grote handen en brede schouders. Zijn handdruk was bijna vernietigend. De knul rechts van hem zag dat mijn gezicht wat verstarde.

‘Niet zo hard knijpen Dirk, dat doe je altijd,’ lachend liet Dirk direct los.

‘Sorry Freek, in mijn enthousiasme sta ik daar niet altijd bij stil.’

Hij was erg vriendelijk, zijn hoofd was net een lachende Boeddha.

‘Je hebt gelijk Annemiek,’ zei het andere meisje, die Hindoestaanse was.

‘Barend ziet er goed uit, maar Linda hoeft maar met haar vingers te knippen en een batterij mooie mannen staan in de rij,’ zei ze nog. Ik hoorde het aan en moest gniffelen. Het maakte me wel nieuwsgierig.

Ik pakte de rol raamplakkaten van de tafel, wenste iedereen een prettige middag en liep door de klapdeuren de supermarkt in. Was wel erg nieuwsgierig hoe zij er uitzag en keek om me heen.

Nergens zag ik Barend. Alle kassa's waren geopend. De meisjes die er achter zaten zagen er gewoon uit, niet iets bijzonders. Achter de vleeswaren stond een oudere dame met een doorzichtige witte muts op, je zag haar haar er doorheen. Zij sneed het vlees met regelmatige bewegingen. Geen Linda of Barend. Ik haalde mijn schouders op.

Ik hing de raamplakkaten maar op, liep via de winkeldeuren naar buiten, controleerde het resultaat en was tevreden over de vlakverdeling en de horizontale lijn met de andere ramen.

Ik liep weer naar binnen, ging weer via de klapdeuren terug naar de gang. Het viel me op dat de gang best lang en smal was en aan het einde rechts was een kantoor met een raam. Die moet van de bedrijfsleider zijn, die zat achter het bureau. Ik klopte op de openstaande deur en stelde mij voor. De man stond direct op, gaf me een stevige hand en stelde zich als Michel Dijkstra voor. Ik vroeg aan hem en of er nog prijskaarten geschreven moesten worden. Vriendelijk ja knikkend haalde hij een briefje uit zijn zak. Het was een saai kantoor met een stalen bureau, met veel papier werk en twee bakjes met balpennen en paperclips. Aan de zijwand hing een groot bord waar met magneetjes het werkrooster en mededelingen hingen.

Er stonden twee stoelen en een oude grijze kluis in de hoek en een stalen kast met deuren. Ik kreeg een klap op mijn schouders.

‘Je was me een slag voor Freek,’ zei Barend lachend en gaf Michel een stevige hand. We spraken vijf minuten over koetjes en kalfjes en liepen samen het kantoor uit.

Tegenover Michels kantoor liep de gang verder, de lengte daarvan was door de ene tl-buis, die brandde niet in te schatten. Het licht vloeide over naar een eng donker gat. Barend zag dat het mijn aandacht had.

‘Dat heb je met die oude gebouwen Freek. Peter van den Meer heeft deze drie panden naast elkaar gekocht om één grote ruimte te creëren voor een supermarkt. Door het samenvoegen van drie gebouwen ontstaat er wel een aangesloten gangenstelsel met vreemde bochten en hoeken en trappen naar boven en beneden.’ Michel sloot zijn kantoor af en kwam naast ons staan en knikte van ja.

‘Klopt allemaal Barend,’ zei hij rammelend met een sleutelbos van Coca Cola waar vijf sleutels aan hingen.

‘In deze lange gang komt niemand, het heeft geen commerciële functie, je kunt er helemaal niets mee. We zijn wel verplicht om verlichting aan te brengen, een opdracht van de brandweer, om te voorkomen dat er bij eventuele brand, mensen de gang inlopen. Begrijpelijk natuurlijk. Daarom heb ik daar een deur laten plaatsen en die is altijd op slot, alleen ik heb daar een sleutel van en hij rammelde met zijn sleutelbos, die ligt altijd in mijn afgesloten bureaula, wacht even.’ Michel draaide aan een lichtsakelaar tegen de wand en verderop floepte nog een tl- buis aan. Het enge gat was weg. Je zag verderop een grijze deur waar een bordje op was geschroefd waar met grote letters **VERBODEN TOEGANG VOOR ONBEVOEGDEN** op stond.

We gingen richting kantine die schuin tegenover de klapdeuren was. Michel ging door de klapdeuren de supermarkt in. Ik keek links en rechts de lange gang door of Linda misschien ergens liep. Geen Linda. Wat een mysterie toch.

In de kantine dronken we eerst een kop koffie. Op dit late middaguur waren er geen koffiepauzes meer, dus we waren

saampjes. Barend was weer in zijn nopjes omdat hij even bij Linda was. Ik had het gevoel dat iedereen haar had gezien, behalve ik. Ondertussen had ik weer een paar kaarten geschreven, meer dan Barend deze keer. Het maakte niet uit. Barend stond op en zei dat hij moest pissen. Ik wenste hem lachend succes en ging verder met mijn werk. Af en toe hoorde je de omroep in de winkel waar verse producten extra werden afgeprijsd. De kantinedeur ging weer open en zonder dat ik mijn ogen van mijn werk af hield, zei ik. 'Is het gelukt Barend ben je hem niet vergeten mee te nemen?' Ik kreeg geen antwoord. 'Hallo, jij bent toch Freek,' met een schok keek ik op. 'Ik ben Linda de Groot en kom de kantine schoonmaken.'